

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«___» «червня» 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА)

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

Тема: «Формування акціонерного капіталу підприємства та шляхи збільшення його доходності»

Виконав(ла): Микита РАДЧЕНКО

Керівник: кандидат економічних наук Вікторія КОЗЛОВА

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - к. е. н. доцент Вікторія КОЗЛОВА

другий розділ - к. е. н. доцент Вікторія КОЗЛОВА

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2024

(Ф 03.01-19)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«13» травня 2024 р.

ЗАВДАННЯ**на виконання кваліфікаційної роботи**

здобувача вищої освіти РАДЧЕНКО Микиті Андрійовичу

(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Формування акціонерного капіталу підприємства та шляхи збільшення його доходності» затверджена наказом ректора від .04.2024 № /ст.
2. Термін виконання роботи: з 13.05.2024 до 16.06.2024.
3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, дані обліково-інформаційної системи підприємства, фінансова, податкова, статистична звітність підприємства.
4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність акціонерного капіталу підприємства

1.2. Інформаційне забезпечення формування акціонерного капіталу підприємства

1.3. Фінансово-економічний паспорт ПрАТ «Хімпроект»

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПрАТ «Хімпроект» ТА ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ЙОГО ДОХОДНОСТІ

2.1. Аналіз формування акціонерного капіталу підприємства

2.2. Аналіз доходності акціонерного капіталу підприємства

2.3. Шляхи збільшення доходності акціонерного капіталу підприємства в умовах ПрАТ «Хімпроект»

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:

ЛИСТ 1. Сутність акціонерного капіталу підприємства. ЛИСТ 2. Інформаційне забезпечення формування акціонерного капіталу підприємства. ЛИСТ 3. Фінансово-економічний паспорт підприємства. ЛИСТ 4. Аналіз формування акціонерного капіталу підприємства. ЛИСТ. 5. Аналіз доходності акціонерного капіталу підприємства. ЛИСТ. 6. Шляхи збільшення доходності акціонерного капіталу підприємства.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	13.05.2024 – 21.05.2024	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.05.2024 – 31.05.2024	
3	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну роботу. 4. Підготовка виступу.	01.06.2024 – 04.06.2024	
4	1. Переплетення кваліфікаційної роботи, підготовка презентації та доповіді 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	05.06.2024 06.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к. е. н. Вікторія КОЗЛОВА		
РОЗДІЛ 2	к. е. н. Вікторія КОЗЛОВА		

8. Дата видачі завдання: «13» травня 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Вікторія КОЗЛОВА

(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Микита РАДЧЕНКО

(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Формування акціонерного капіталу підприємства та шляхи збільшення його доходності»: 50 стор., 1 рис., 12 табл., 45 літературних джерел.

Мета кваліфікаційної роботи – розробка шляхів збільшення доходності акціонерного капіталу.

Об’єкт дослідження – процес формування формування акціонерного капіталу підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів формування формування акціонерного капіталу підприємства ПрАТ «Хімпроект».

Методи дослідження: порівняння, класифікація, деталізація та ідентифікація, таблиці, рисунки, нормативний, економіко-математичне моделювання, факторний і коефіцієнтний аналіз.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень та в практичній діяльності різних видів економічної діяльності.

**АНАЛІЗ, ФОРМУВАННЯ, АКЦІОНЕРНИЙ КАПІТАЛ,
ПІДПРИЄМСТВО, ШЛЯХИ, ПОКРАЩЕННЯ**

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

МСБО - Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку

МСФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності

НБУ – Національний банк України

НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

СГД – суб'єкт господарської діяльності

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1. Сутність акціонерного капіталу підприємства.....	10
1.2. Інформаційне забезпечення формування акціонерного капіталу підприємств.....	15
1.3. Фінансово-економічний паспорт Приватного акціонерного товариства «Хімпроект»	19
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПрАТ «Хімпроект» ТА ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ЙОГО ДОХОДНОСТІ	27
2.1. Аналіз формування акціонерного капіталу підприємства	27
2.2. Аналіз доходності акціонерного капіталу підприємства.....	32
2.3. Шляхи збільшення доходності акціонерного капіталу підприємства в умовах ПрАТ «Хімпроект».....	36
Висновки до розділу 2.....	39
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	46
ДОДАТКИ.....	51

ВСТУП

Актуальність проблеми. Проблема капіталотворення є дуже важливою для підприємства в ринкових умовах. Капітал є основним ресурсом, необхідним для розвитку та забезпечення діяльності підприємства. Успішне вирішення цієї проблеми дозволяє забезпечити стійкий фінансовий стан і життєздатність підприємства на ринку. Джерелами фінансових ресурсів підприємства можуть бути як власний капітал, так і позичений капітал. Власний капітал включає в себе кошти, які вкладені в підприємство його власниками, у тому числі акціонерами або засновниками. Це може бути власний капітал, який накопичується через прибуток, реінвестування прибутку або продаж акцій. Позичений капітал включає в себе кредити, облігації або інші види боргових зобов'язань, які підприємство може отримати від банків, інвесторів або інших фінансових установ. Ефективне управління цими джерелами капіталу, їх раціональне використання та збалансоване поєднання дозволяють підприємству забезпечити необхідні фінансові ресурси для розвитку, інновацій та конкурентоспроможності на ринку.

Управління акціонерним капіталом підприємства спрямоване на забезпечення сталості його функціонування та оптимального рівня ризику. Це важливий аспект управління фінансами підприємства, оскільки впливає на його конкурентоспроможність та стійкість на ринку. Управління капіталом, включаючи акціонерний капітал, доцільно проводити за критеріями вартості та ризику. Забезпечення оптимального рівня ризику допомагає підприємству уникати занадто великих фінансових витрат чи можливих втрат і зберігати стійкість у фінансових труднощах. Оцінка вартості капіталу допомагає визначити ефективність використання капіталу та його внесок у створення вартості для акціонерів і включає аналіз рентабельності проектів, дивідендну політику та інші фактори, що впливають на вартість акцій. Такий підхід до управління акціонерним капіталом

допомагає підприємству забезпечити оптимальне використання своїх ресурсів, мінімізувати ризики і максимізувати вартість для акціонерів.

Дослідження сфери формування акціонерного капіталу та його структури в українській економіці є актуальним і важливим у контексті зазначених економічних процесів. Розуміння та аналіз таких процесів дозволить підприємствам та органам регулювання ефективно використовувати акціонерний капітал для досягнення стратегічних цілей, стимулювання економічного зростання та приваблення інвестицій.

Подальше дослідження може включати аналіз механізмів формування та зміни структури акціонерного капіталу, вивчення впливу таких змін на фінансову діяльність та стратегію підприємств, а також розробку пропозицій щодо поліпшення регуляторного середовища для підтримки розвитку акціонерних товариств в Україні.

На підставі викладеного тема кваліфікаційної роботи є актуальною. Актуальність теми зумовили вибір мети та завдань дослідження.

Мета кваліфікаційної роботи – розробка шляхів збільшення доходності акціонерного капіталу.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки наступних **завдань**:

- визначити сутність формування формування акціонерного капіталу підприємства;
- охарактеризувати інформаційне забезпечення формування формування акціонерного капіталу підприємства;
- сформувати фінансово-економічний паспорт Приватного акціонерного товариства «Хімпроект»;
- проаналізувати склад, структуру, динаміку джерел акціонерного капіталу підприємства;
- висвітлити організаційні засади акціонерного капіталу підприємства;
- обґрунтувати шляхи збільшення доходності акціонерного капіталу в умовах ПрАТ «Хімпроект»

Об'єкт дослідження – процес формування формування акціонерного капіталу підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів формування формування акціонерного капіталу підприємства ПрАТ «Хімпроект».

Методи дослідження. Методи дослідження: порівняння, класифікація, деталізація та ідентифікація, таблиці та рисунки, нормативний, економіко-математичне моделювання, факторний і коефіцієнтний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові публікації вітчизняних вчених у фахових виданнях, академічні видання, монографії, матеріали наукових конференцій, інтернет-ресурси, матеріали фінансової звітності, податкової, статистичної звітності ПрАТ «Хімпроект».

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень та в практичній видів економічної діяльності.

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 50 сторінках друкованого тексту, у тому числі 12 таблиць, 1 рисунок та 2 додатка на 27 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність акціонерного капіталу підприємства

Виявлення потенціалу та розвиток вітчизняних акціонерних товариств є критичним завданням в умовах зростання світового інтересу до корпоративних структур і потреби в залученні іноземних інвестицій. Формування та ефективне управління акціонерним капіталом відіграє важливу роль у підвищенні фінансової спроможності, стійкості та іміджу українських компаній на міжнародній арені. Забезпечення сприятливих умов для розвитку фондового ринку та підтримки акціонерних товариств має досягатися через впровадження ефективного законодавства, регулюючого діяльність корпоративних структур та захищаючого права інвесторів. Створення стимулів для інвестування в акціонерні товариства забезпечується шляхом створення прозорих умов для інвесторів, зниження бар'єрів для іноземних інвестицій та надання податкових пільг. Сприяння розвитку інновацій та передових технологій у вітчизняних акціонерних товариствах підвищує їх привабливість для інвесторів та забезпечує конкурентоспроможність на міжнародному ринку. Розробка та впровадження ефективних стратегій управління ризиками забезпечує фінансову стійкість акціонерних товариств у складних економічних умовах. Забезпечення сталості та прозорості в управлінні акціонерними товариствами сприяє підвищенню довіри як місцевих, так і іноземних інвесторів. Ці заходи можуть сприяти підвищенню ефективності функціонування акціонерного капіталу в Україні та зростанню привабливості вітчизняних компаній для інвесторів.

Гнучкість та здатність акціонерного капіталу до централізації, інтеграції, трансформації та концентрації корпоративних структур є важливими факторами для його ефективного використання та примноження

потенціалу. Ці процеси дозволяють акціонерним товариствам вдосконалювати свою діяльність, підвищувати конкурентоспроможність і реагувати на зміни в економічному середовищі.

Структура акціонерного капіталу відіграє критичну роль у функціонуванні підприємства та його успішності. Теоретичний аналіз цієї категорії може допомогти краще зрозуміти її сутність та вплив на діяльність компаній. Кожна з основних теорій, такі як теорія оптимальної структури капіталу, теорія ідеального ринкового капіталу, теорія агентських відносин тощо має свої гіпотези та визначає фактори, які впливають на оптимальну структуру капіталу.

Аналіз сучасних досліджень та підходів до оптимізації структури капіталу, таких як динамічне управління капіталом, моделювання ризиків та доходності, а також використання фінансових інструментів дозволяє оптимізувати структуру капіталу для зменшення витрат на нього. Основними факторами, які впливають на рішення щодо структури капіталу, є: ризик, дохідність, податкова політика, структура власності, ринкові умови тощо. Включення практичних прикладів та випадків з реального бізнесу для ілюстрації теоретичних концепцій дозволяє визначити вплив структури капіталу на фінансові результати підприємств.

У загальному розумінні структура капіталу підприємства визначається як спосіб опису його внутрішньої організації з урахуванням ключових зв'язків та функцій, які виконує капітал у процесі функціонування та обігу. Структура капіталу включає різні складові, такі як власний капітал, залучений капітал, акціонерний капітал, боргові зобов'язання тощо. Кожен з цих компонентів має свої підкатегорії та характеристики. Структура капіталу відображає співвідношення між різними джерелами фінансування, такими як внутрішні ресурси акціонерного товариства, кредити, емісія акцій, облігації тощо. Вона може бути визначена як у вартісному, так і у відсотковому виразі. Важливою характеристикою структури капіталу є її вплив на фінансову стабільність та ризик підприємства, його фінансові результати та здатність

приваблювати додаткові інвестиції. Також структура капіталу може відображати фінансову політику підприємства та його стратегічні цілі. В цілому, правильне формування та управління структурою капіталу є важливим аспектом фінансового управління підприємством.

Структура акціонерного капіталу підприємства дійсно представляє собою сукупність її складників та зав'язків між ними, що характеризуються стійкістю та зумовлюють внутрішню будову акціонерного капіталу як цілісної системи. Вона відображає співвідношення між різними джерелами акціонерного фінансування та внутрішньою структурою акціонерного капіталу акціонерного товариства.

Структура акціонерного капіталу включає в себе різні компоненти, представлені у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Компоненти акціонерного капіталу

Компонент	Характеристика
Акції загального типу	надають їх власникам право голосу на загальних зборах акціонерів та право на отримання дивідендів.
Акції привілейованого типу	надають певні переваги їх власникам, такі як виплата фіксованого відсотка дивідендів, пріоритетне отримання дивідендів у разі ліквідації підприємства тощо.
Конвертовані облігації	можуть бути конвертовані у звичайні акції за певних умов.
Опціони на акції	фінансові деривативи, що надають право, але не зобов'язання, на купівлю або продаж акцій за певною ціною у майбутньому.

Джерело: власна розробка

Структура акціонерного капіталу може змінюватися з часом в результаті емісії нових акцій, розміщення облігацій, конверсії цінних паперів тощо. Ці зміни можуть відбуватися з метою залучення нових інвесторів, покращення фінансової структури підприємства або з інших стратегічних міркувань. Структуру акціонерного капіталу можна розглядати як систему, складену з підсистем, які є її елементами, і які мають певну ієрархічність. За найбільш розповсюдженим підходом до визначення акціонерного капіталу, його елементами є матеріальна та нематеріальна частини. Матеріальною частиною капіталу є фізичні ресурси, які належать підприємству або якими

воно володіє. Вони включають фінансові активи, такі як грошові кошти, інвестиції, нерухомість, обладнання та інші матеріальні активи, які додають до загальної вартості підприємства. Нематеріальною частиною капіталу є нематеріальні активи, які також мають значення для підприємства, але не мають конкретної матеріальної форми (бренди, патенти, ліцензії, інтелектуальна власність, клієнтські бази, репутація та інші нематеріальні активи, які приносять певний внесок у загальну вартість підприємства). Зазначені частини капіталу взаємодіють між собою і впливають на фінансовий стан та результативність підприємства. Ефективне управління і раціональне використання як матеріальних, так і нематеріальних ресурсів є важливими аспектами стратегічного управління капіталом підприємства.

Структура акціонерного капіталу відображає різноманітні аспекти діяльності акціонерного товариства, зокрема склад акціонерів, їх кількість та вплив на управління компанією. Наприклад, акціонерне товариство може бути повністю приватним, де кількість акціонерів обмежена, або ж публічним, з великою кількістю акціонерів. Структура капіталу відображає рівень інтеграції акціонерного товариства у відповідний економічний та індустріальний контекст. Це включає об'єднання з іншими компаніями, створення спільних підприємств, участь у консорціумах, взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання, такими як постачальники, клієнти, партнери та конкуренти. Структура акціонерного капіталу відображає інтереси різних зацікавлених осіб, таких як інвестори, урядові органи, регулятори, споживачі, співробітники та інші. Вони впливають на управління та стратегічне прийняття рішень акціонерного товариства, а також на його фінансові результати та стабільність. Ефективне розуміння та управління структурою акціонерного капіталу допомагає збільшити його доходність і забезпечити стабільний розвиток.

Структура капіталу включає в себе не лише склад різних джерел фінансування, але й оптимізацію цього співвідношення з метою забезпечення ефективної господарської діяльності підприємства на тривалий термін.

Особливо важливим є те, що визначення вказує на необхідність оптимізації структури капіталу незалежно від особового складу акціонерів чи виду діяльності підприємства. Це означає, що компанія має враховувати різноманітні аспекти свого бізнесу та вибирати таку структуру капіталу, яка найбільше відповідає її потребам та сприяє досягненню стратегічних цілей. Загальне визначення також враховує ідею ефективності, що вказує на те, що структура акціонерного капіталу повинна сприяти забезпеченню оптимального використання ресурсів та досягненню найкращих фінансових результатів для підприємства.

Вибір оптимальних джерел фінансування є ключовим для підвищення ефективності діяльності акціонерних товариств, які відіграють важливу роль у національній економіці, формуючи значну частку ВВП, зосереджуючи в собі великі ресурси та доходи, а також спонукаючи до розвитку нових технологій та інновацій. З урахуванням активних процесів трансформації національного господарства та його адаптації до європейських стандартів, акціонерні підприємства повинні постійно шукати шляхи для підвищення своєї ефективності. Оптимальне фінансування дозволяє підприємствам забезпечити необхідні ресурси для розвитку та інвестицій у нові технології, що, в свою чергу, сприяє модернізації галузі та підвищенню її конкурентоспроможності. Вибір оптимальних джерел фінансування також допомагає зменшити ризики та забезпечити стійкість підприємств у змінних умовах ринку, що важливо для їхньої успішної діяльності та сприяє загальному розвитку економіки.

Виправданним значенням для акціонерних товариств є оптимізація структури їхнього капіталу. Ефективна структура капіталу повинна сприяти максимізації доходів та генерації додаткової вартості для акціонерів. Пошук шляхів для максимізації ефективності структури капіталу є одним із ключових завдань управління для таких підприємств.

Ефективна структура капіталу може бути досягнута шляхом правильного поєднання власного та залученого капіталу, а також через

оптимальне використання різних джерел фінансування. Наприклад, підприємство може збалансувати використання внутрішніх ресурсів, які включають прибуток та резерви, з позиченими коштами чи залученням нових акціонерів. При пошуку оптимальної структури капіталу, враховуються також ризики та витрати, пов'язані з різними джерелами фінансування. Наприклад, позичений капітал може мати високу відсоткову ставку та обов'язок сплати виплати в майбутньому, що може збільшити ризики підприємства у разі негативних економічних умов. Отже, шлях до максимізації ефективності структури капіталу для акціонерних товариств полягає в балансуванні між різними джерелами фінансування та врахуванні ризиків і витрат, що допомагає забезпечити стійкість та успішність діяльності підприємства.

1.2. Інформаційне забезпечення формування акціонерного капіталу підприємства

Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-ХІІ визнає акціонерним товариство, яке має статутний (складений) капітал, поділений на певну кількість акцій рівної номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV визнає акціонерним господарське товариство, яке має статутний капітал, поділений на певну кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за власними зобов'язаннями тільки майном товариства. При цьому акціонери несуть ризик збитків, пов'язаних із функціонуванням акціонерного товариства, в межах вартості належних їм акцій.

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV ідентифікує акціонерним господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.

Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI визначає акціонерним господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.

Принципи корпоративного права діють у багатьох юрисдикціях. Це означає, що акціонерне товариство як юридична особа відповідає за свої зобов'язання незалежно від дій або бездіяльності своїх акціонерів. Акціонери несуть ризик втрати тільки до розміру внесених ними вкладів або куплених акцій. Щодо протиправних дій акціонерів, акціонерне товариство має право захищати свої інтереси та інтереси інших акціонерів шляхом вжиття відповідних заходів, які передбачені законом. Однак, будь-які обмеження прав акціонерів або застосування санкцій до них повинні бути законними та відповідати вимогам корпоративного законодавства. Ця засада сприяє захисту прав акціонерів та стабільності функціонування акціонерного товариства, забезпечуючи розділення відповідальності між компанією та її акціонерами.

Принцип обмеженої відповідальності акціонерів за неоплачену частину номінальної вартості їх акцій відображає важливий аспект корпоративного права. У багатьох юрисдикціях акціонери можуть придбати акції підприємства, але оплатити їх лише частково або не повністю. У разі, якщо статут акціонерного товариства передбачає такі умови, акціонери можуть нести відповідальність за зобов'язаннями товариства у межах неоплаченої частини номінальної вартості їх акцій. Це означає, що якщо акціонери не внесли повну суму за свої акції, вони можуть бути зобов'язані внести решту суми, яка залишилася неоплаченою, у випадку, якщо статут або закон визначає таку можливість. Це заходить у гармонію з принципом рівного та справедливого розподілу відповідальності між акціонерами за діяльність товариства і є важливим аспектом корпоративного права, який відображає різноманітні шляхи створення акціонерних товариств та можливості їх перетворення з інших форм організацій.

Шляхи створення акціонерного товариства систематизовано у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Шляхи створення акціонерного товариства та їх зміст

Шлях створення	Зміст створення
Заснування	створення нового акціонерного товариства з чистого аркуша. Зазвичай це відбувається за допомогою засновників, які внесуть внески в обмін на акції.
Злиття та поглинання	два або більше підприємства можуть об'єднатися шляхом злиття або поглинання для створення нового акціонерного товариства.
Поділ та виділення	існуюче підприємство може бути розділене на декілька окремих підприємств (поділ) або відокремлені підрозділи можуть бути перетворені в окремі підприємства (виділення).
Перетворення з інших форм організацій	підприємства інших форм, таких як державні, комунальні чи приватні, можуть бути перетворені в акціонерне товариство відповідно до законодавства та процедур конверсії.

Джерело: власна розробка

Кожен із цих шляхів має свої власні процедури та вимоги, що регулюються корпоративним законодавством і регуляторними органами. Такі шляхи надають підприємствам гнучкість і можливості для адаптації до змін в бізнес-середовищі та стратегічних цілях компаній.

У більшості юрисдикцій акціонерні товариства створюються без обмеження строку діяльності, якщо інше не передбачено їх статутом або іншими регулятивними документами. Це означає, що компанія може функціонувати безстроково, доки не буде припинена відповідно до законодавства або свого статуту. Державна реєстрація акціонерного товариства є важливим етапом у його створенні. Це процес, за яким компанія отримує правовий статус юридичної особи та набуває права та обов'язки, передбачені законом для таких організацій. Дата державної реєстрації зазвичай вважається датою заснування компанії, і з цього моменту вона може розпочати свою діяльність та здійснювати правові та комерційні операції.

Використання терміну «акціонерне товариство» та його похідних може вживатися тільки у найменуваннях певних категорій юридичних осіб, а саме: акціонерні товариства, які зареєстровані для випуску своїх власних акцій та функціонують відповідно до відповідного законодавства; корпоративні

інвестиційні фонди - це юридичні особи, які створені та функціонують відповідно до законодавства, що регулює діяльність у сфері спільного інвестування. Зазначені правила спрямовані на захист інтересів громадськості та інвесторів, які можуть бути плутаними в тому, що вважають, що певна організація є акціонерним товариством, коли насправді вона не має права на таке найменування. Таким чином, це правило допомагає уникнути плутанини та забезпечити чіткість та прозорість в юридичній назві організацій.

Структура управління акціонерним товариством може мати різні форми, включаючи однорівневу або дворівневу.

Однорівнева структура управління – у ній функції керівництва та контролю здійснюються одним органом, який зазвичай називається наглядовою радою або правлінням. Цей орган бере на себе відповідальність за прийняття стратегічних рішень та нагляд за діяльністю компанії.

Дворівнева структура управління - у ній функції керівництва та контролю розділені між двома органами: наглядовою радою (або правлінням) та виконавчим органом (зазвичай, правлінням або директорами). Наглядова рада відповідає за стратегічне керівництво та нагляд, тоді як виконавчий орган здійснює оперативне управління компанією та реалізує прийняті стратегічні рішення.

Обираючи між цими моделями, акціонерне товариство повинно враховувати розмір компанії, специфіку її діяльності, потреби акціонерів та вимоги законодавства. Кожна з цих структур має свої переваги та недоліки, і вибір залежить від конкретних обставин і стратегічних цілей компанії.

Акціонерами акціонерного товариства можуть бути різні категорії осіб, включаючи:

- фізичні особи - це індивідуальні особи, які володіють акціями компанії і мають право на отримання дивідендів та участь у вирішенні питань, пов'язаних з діяльністю товариства;

- юридичні особи - це компанії або організації, які володіють акціями товариства у своїй власності. Юридичні особи можуть бути комерційними підприємствами, фінансовими установами, фондами, страховими компаніями тощо;

- держава - у деяких випадках держава може бути акціонером товариства, володіючи акціями в ньому через державні органи, які уповноважені управляти державним майном;

- територіальні громади (наприклад, міські, сільські ради) можуть володіти акціями товариства через відповідні органи, які управляють комунальним майном.

Усі ці категорії акціонерів мають відповідні права та обов'язки, які визначені законодавством та статутом товариства. Їхні внески в статутний капітал товариства надають їм право на участь у прийнятті рішень та отримання вигод від його діяльності.

1.3. Фінансово-економічний паспорт ПрАТ «Хімпроект»

ПрАТ «Хімпроект» було зареєстровано 10.01.1996. Протягом 25 років акціонерне товариство розробило понад 100 різних за складністю проектів. Частина їх реалізована разом з іноземними акціонерним товариствами. Співробітниками ПрАТ «Хімпроект» є інженери-проектувальники різних спеціалізацій, які мають значний досвід і випускають якісну проектну продукцію, вирішують проектні завдання, підбираючи оптимальний варіант виконання технічного завдання Замовника. Завдяки наявності високопрофесійної команди та злагодженій роботі провідних фахівців у галузі проектування ПрАТ «Хімпроект» здобуло репутацію надійного партнера.

ПрАТ «Хімпроект» прагне бути на крок попереду у своїй галузі. Підтвердженням постійного розвитку та самовдосконалення є впровадження серед перших в Україні BIM-модельювання у проектуванні. Проектні рішення

розробляються з застосуванням нових матеріалів та технологій у галузі. ПрАТ «Хімпроект» пропонує як повний обсяг робіт з проекту, так і окремі пакети робіт, у т.ч. виконання конструкторських розрахунків. Будучи експертами в інжинірингових послугах та використовуючи великий досвід роботи в авторському нагляді, акціонерне товариство відкрило новий напрямок – інформаційний супровід управління будівництвом.

Повна назва – Приватне акціонерне товариство «Хімпроект».

Назва англійською PRIVATE JOINT STOCK COMPANY
CHEMPROJECT (PJSC CHEMPROJECT)

ПрАТ «Хімпроект» має у своєму розпорядженні сучасну матеріально-технічну базу, необхідну для випуску якісної проектної продукції.

Адреса: 02232, вул.Пухівська 1А, м. Київ, Київська обл., Україна

Директор: Каращук Олександр Михайлович

E-Mail: alexander.karashchuk@chemproject.com.ua

Тел: +380951734682

Код ЄДРПОУ 23487660.

Основний вид діяльності (КВЕД) – 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

Інші:

43.22 Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування

43.33 Покриття підлоги й облицювання стін

43.34 Малярні роботи та скління

Розмір статутного капіталу акціонерного товариства складає 1000,00 грн.

ПрАТ «Хімпроект» здійснює розробку проектної та робочої документації на нове будівництво, реконструкцію, модернізацію, технічне переозброєння промислових та цивільних об'єктів. Пріоритетним напрямком у проектуванні є промислова галузь: нафтохімічні, металургійні та

нафтопереробні об'єкти. ПрАТ «Хімпроект» виконує проєктування: технологічних рішень; інженерних систем газо-, електро-, водопостачання та водовідведення; проєктування: інженерних систем опалення, вентиляції та кондиціонування повітря; теплових мереж будівель та споруд; мереж зв'язку будівель та споруд; генеральних планів; розробку архітектурних, об'ємно-планувальних та конструктивних рішень, конструктивних рішень лінійних об'єктів; розробку заходів щодо: охорони навколишнього середовища, забезпечення пожежної безпеки; цивільної оборони, запобігання надзвичайним ситуаціям природного та техногенного характеру; підготовку комплекту кошторисної документації.

Окреслені завдання виконуються із застосуванням BIM-моделювання відповідно до технічного завдання Замовника та дотримання вимог законодавства з метою отримання максимально високих експлуатаційних можливостей при забезпеченні мінімізації витрат.

ПрАТ «Хімпроект» надає послуги щодо виконання конструкторських робіт для об'єктів, проєктування яких здійснюється фахівцями акціонерного товариства та сторонніх організацій.

Цифровізація будівельної галузі активно набирає швидкості у світі та й в Україні. ПрАТ «Хімпроект» серед перших в Україні запровадила 3D-моделювання, а за цим і BIM-технології. Своім замовникам, крім того, ПрАТ «Хімпроект» пропонує розробку інформаційної моделі різних рівнів деталізації на основі 2D-креслень, якщо проєкт уже розроблено. Під час створення BIM-моделі фіксуються переліки колізій передачі замовнику з метою внесення змін у робочу документацію до початку будівництва.

ПрАТ «Хімпроект» також надає послуги моделювання з хмари точок лазерного сканування та формування виконавчої будівельної моделі. Напрями діяльності ПрАТ «Хімпроект» є: участь та допомога громадам у формуванні програм комплексного відновлення та розвитку території України; сприяння втіленню сучасних підходів до виконання інвестиційних будівельних проєктів; надання всім зацікавленим будівельним акціонерним

товариствам можливості втілення підходу, застосування якого робить проект будівництва прозорим та ефективним як під час підготовки, так і під час проведення будівельно-монтажних робіт; інформаційний супровід будівництва об'єктів відновлення та розвитку території громад та областей України; підготовка презентаційних матеріалів та документації для співпраці з потенційними інвесторами; організація та проведення курсів підвищення кваліфікації та підготовки фахівців з управління будівництвом; допомога спеціалістам, які мають технічну освіту та залишилися без роботи через військові дії, що відбуваються в Україні; надання можливості українським спеціалістам вивчення та застосування у своїй практиці нормативної документації країн ЄС, організація взаємодії фахівців західних та українських компаній.

Проект ПрАТ “Хімпроект” *CLS UKRAINE Education* об'єднує людей заради спільної мети відбудови та покращення України, надання всім зацікавленим будівельним акціонерним товариствам можливості втілення підходу, застосування якого робить проект будівництва прозорим та ефективним як під час підготовки, так і під час проведення будівельно-монтажних робіт; допомога спеціалістам, які мають технічну освіту та залишилися без роботи через воєнні дії, що відбуваються на теренах нашої країни; спільна робота з іноземними акціонерними товариствами, щодо впровадження західних підходів в управлінні будівництвом в Україні, вивчення досвіду передових будівельних компаній та залучення їхнього потенціалу до реалізації програм відновлення та розвитку України.

ПрАТ “Хімпроект” проводить спільну роботу з іноземними акціонерними товариствами щодо впровадження західних підходів в управлінні будівництвом в Україні, вивчення досвіду передових будівельних компаній та залучення їхнього потенціалу до реалізації програм відновлення та розвитку України.

ПрАТ “Хімпроект” взято на облік 31.01.1996 у Державній службі статистики України (ідентифікаційний код органу: 37507880), у Головному

управлінні ДПС у м. Києві у Деснянському районі (Ідентифікаційний код органу: 44116011, Номер взяття на облік: 1678).

Основні засоби ПрАТ “Хімпроект” призначені виключно для виробничого призначення (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Інформація про основні засоби ПрАТ “Хімпроект” (за залишковою вартістю)

Найменування основних засобів	Основні засоби				Структура, %		
	31.12.2022	31.12.2022	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %	31.12.2022	31.12.2022	Приріст
1. Виробничого призначення:	523	6,28	523	6,28	100	100	0
будівлі та споруди	347	6,25	347	6,25	66,71	66,69	-0,02
машини та обладнання	139	5,95	139	5,95	28,04	27,95	-0,09
транспортні засоби	-9	-50,00	-9	-50,00	0,22	0,10	-0,11
інші	46	10,98	46	10,98	5,03	5,25	0,22
Усього	523	6,28	523	6,28	100	100	0,00

Джерело: власні розрахунки

Основу основних засобів становлять будівлі та споруди, частка яких перевищує 66%. Класифікація основних засобів, їх ступінь зносу та коефіцієнт завантаження відображено згідно НП(С)БО 7 . Основні засоби підприємства облічені по первісній вартості, зменшені на суму зносу. Підприємство визнає основними засобами активи, строк використання яких більш одного року та первісна вартість яких більша за 6 тис. грн.. Балансова вартість основних засобів склала (разом): - на початок року: первісна вартість - 11556 тис. грн. сума зносу - 3228 тис. грн. залишкова вартість - 6786 тис. грн. - на кінець звітного року: первісна вартість -12751 тис. грн. сума зносу - 3900 тис. грн. залишкова вартість -8851 тис. грн. З них (на кінець звітного року): Будівлі та споруди: - первісна вартість в сумі - 6869 тис. грн. - знос в сумі -966 тис. грн. - залишкова вартість в сумі - 5556 тис. грн. - коефіцієнт зносу - 14%. Машини та обладнання: - первісна вартість в сумі - 4593 тис. грн. - знос в сумі - 2119 тис. грн. - залишкова вартість в сумі - 2474 тис. грн. -

коефіцієнт зносу - 46%. Транспортні засоби: - первісна вартість в сумі - 296 тис. грн. - знос в сумі - 287 тис. грн. - залишкова вартість в сумі - 9 тис. грн. - коефіцієнт зносу - 97%. Інші основні засоби, бібліотечні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи: - первісна вартість в сумі - 993 тис. грн. - знос в сумі - 528 тис. грн. - залишкова вартість в сумі - 465 тис. грн. - коефіцієнт зносу - 53%. Всі основні засоби утримуються у належному стані. Термін користування - безстроково, ступінь їх використання - 100%. Обмежень на використання майна немає. На підприємстві відсутні орендовані основні засоби.

Аудит фінансової звітності ПрАТ “Хімпроект” провела аудиторська фірма ТОВ «ЕМКОН-АУДИТ» (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Інформація про основні засоби ПрАТ “Хімпроект” (за залишковою вартістю)4

Найменування аудиторської фірми	ТОВ «ЕМКОН-АУДИТ»
Код за ЄДРПОУ	37153128
Місцезнаходження аудиторської фірми	02068, м.Київ, вул. А.Ахматової, 23, кв.96
Номер та дата видачі свідоцтва про включення до Реєстру аудиторських фірм	4374 23.09.2010
Номер та дата видачі свідоцтва про відповідність системи контролю якості, виданого Аудиторською палатою України	0422 28.11.2013
Період, за який проведений аудит фінансової звітності	01.01.2022 31.12.2022
Думка аудитора	01 - безумовно позитивна
Номер та дата договору на проведення аудиту	186 15.01.2023
Дата початку та дата закінчення аудиту	15.01.2023 31.03.2023
Дата аудиторського висновку (звіту)	20.03.2023
Розмір винагороди за проведення річного аудиту, грн	16800

Джерело: www.smida.gov.ua

Думка аудитора є безумовно позитивною.

Висновки до розділу 1

1. Акціонерні товариства можуть бути поділені на дві основні категорії в залежності від того, які обмеження чи вимоги стосовно обміну акціями та публічності вони мають: Публічні акціонерні товариства, відомі також як

«публічно торгові», випускають публічні акції, які можуть бути вільно купуватися та продаватися на відкритому ринку. Вони підлягають більш строгим регулюванням щодо фінансової звітності, дисципліни на ринку та іншим аспектам корпоративного управління. Приватні акціонерні товариства не видають публічних акцій і зазвичай мають обмежене коло акціонерів. Акції приватних акціонерних товариств можуть бути продані тільки обраним особам або групам інвесторів, і не торгуються на відкритому ринку. Приватні акціонерні товариства часто мають більшу гнучкість управління та меншу кількість вимог до звітності порівняно з публічними компаніями. Визначення типу акціонерного товариства встановлюється у його статуті або установчих документах, і це визначає рівень регулювання, зобов'язань перед акціонерами та публікою інформації.

2. Процес формування структури акціонерного капіталу є складним та вимагає високого рівня уваги і відповідальності з боку управління підприємством. Формування структури капіталу враховує вплив різноманітних факторів, таких як фінансовий стан акціонерного товариства, ринкові умови, рівень боргових зобов'язань, потреби в інвестиціях, податкова політика та інші. Кожен з цих факторів має значний вплив на кінцевий результат у частині доходності акціонерного капіталу.

3. Управління структурою капіталу вимагає не лише урахування поточних потреб компанії, але і розгляду довгострокових перспектив та цілей. Це означає, що рішення, прийняті щодо структури капіталу, повинні сприяти досягненню стратегічних цілей компанії на тривалий термін. Управління структурою капіталу має бути спрямоване на максимальне задоволення інтересів різних учасників акціонерного товариства, таких як акціонери, кредитори, управлінський персонал та інші зацікавлені сторони. Це вимагає балансування різних потреб та ризиків.

4. Формування структури капіталу також пов'язане з управлінням ризиками. Важливо розуміти потенційні ризики, пов'язані з кожним типом капіталу та його співвідношенням, і розробляти стратегії їх управління.

Отже, враховуючи всі ці складнощі, управління формуванням та оптимізацією структури акціонерного капіталу вимагає глибокого аналізу, стратегічного мислення та уважного планування.

5. Об'єктом кваліфікаційної роботи є ПрАТ «Хімпроект», зареєстроване 10.01.1996. Протягом 25 років акціонерне товариство розробило понад 100 різних за складністю проектів. Частина їх реалізована разом з іноземними акціонерним товариствами. Співробітниками ПрАТ «Хімпроект» є інженери-проектувальники різних спеціалізацій, які мають значний досвід і випускають якісну проектну продукцію, вирішують проектні завдання, підбираючи оптимальний варіант виконання технічного завдання Замовника. Завдяки наявності високопрофесійної команди та злагодженій роботі провідних фахівців у галузі проектування ПрАТ «Хімпроект» здобуло репутацію надійного партнера.

6. ПрАТ «Хімпроект» має у своєму розпорядженні сучасну матеріально-технічну базу, необхідну для випуску якісної проектної продукції. Адреса: 02232, вул.Пухівська 1А, м. Київ, Київська обл., Україна. Основний вид діяльності – 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ АКЦІОНЕРНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПрАТ «Хімпроект» ТА ШЛЯХИ ЗБІЛЬШЕННЯ ЙОГО ДОХОДНОСТІ

2.1. Аналіз формування акціонерного капіталу підприємства

Протягом 2020-2022 активи ПрАТ «Хімпроект» зросли на 49821 тис. грн., або на 306% (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Аналіз динаміки та структури активів ПрАТ «Хімпроект»

Актив	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	Абс. приріст	Темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7
	Тис. грн.					
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи:	77	103	136	178	101	131,17
первісна вартість	244	317	372	431	187	76,64
накопичена амортизація	167	214	236	253	86	51,50
Незавершені капітальні інвестиції	763	763	763	763	0	0,00
Основні засоби:	6390	6786	8328	8851	2461	38,51
первісна вартість	8692	9495	11556	12751	4059	46,70
знос	2302	2709	3228	3900	1598	69,42
Усього за розділом I	7230	7652	9227	9792	2562	35,44
II. Оборотні активи						
Запаси	1686	9515	314	324	-1362	-80,78
Виробничі запаси	39	24	38	48	9	23,08
Незавершене виробництво	1589	2380			-1589	-100,00
Товари	58	7101	276	276	218	375,86
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1191	2164	750	904	-287	-24,10
з бюджетом	249	1481	114	12	-237	-95,18
у тому числі з податку на прибуток	143	0			-143	-100,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	3321	924	937	8090	4769	143,60
Гроші та їх еквіваленти	215	2446	3484	44639	44424	20662,33
Рахунки в банках	215	2446	3484	44639	44424	20662,33
Витрати майбутніх періодів	2373	455	2921	2327	-46	-1,94
Інші оборотні активи	13	1		11	-2	-15,38
Усього за розділом II	9048	16986	8520	56307	47259	522,31
Баланс	16278	24638	17747	66099	49821	306,06

Закінчення табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7
	Структура, %					
I. Необоротні активи						
Нематеріальні активи:	0,47	0,42	0,77	0,27	-0,20	
первісна вартість	1,50	1,29	2,10	0,65	-0,85	
накопичена амортизація	1,03	0,87	1,33	0,38	-0,64	
Незавершені капітальні інвестиції	4,69	3,10	4,30	1,15	-3,53	
Основні засоби:	39,26	27,54	46,93	13,39	-25,86	
первісна вартість	53,40	38,54	65,12	19,29	-34,11	
знос	14,14	11,00	18,19	5,90	-8,24	
Усього за розділом I	44,42	31,06	51,99	14,81	-29,60	
II. Оборотні активи						
Запаси	10,36	38,62	1,77	0,49	-9,87	
Виробничі запаси	0,24	0,10	0,21	0,07	-0,17	
Незавершене виробництво	9,76	9,66	0,00	0,00	-9,76	
Товари	0,36	28,82	1,56	0,42	0,06	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	7,32	8,78	4,23	1,37	-5,95	
з бюджетом	1,53	6,01	0,64	0,02	-1,51	
у тому числі з податку на прибуток	0,88	0,00	0,00	0,00	-0,88	
Інша поточна дебіторська заборгованість	20,40	3,75	5,28	12,24	-8,16	
Гроші та їх еквіваленти	1,32	9,93	19,63	67,53	66,21	
Рахунки в банках	1,32	9,93	19,63	67,53	66,21	
Витрати майбутніх періодів	14,58	1,85	16,46	3,52	-11,06	
Інші оборотні активи	0,08	0,00	0,00	0,02	-0,06	
Усього за розділом II	55,58	68,94	48,01	85,19	29,60	
Баланс	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	

Джерело: власні розрахунки

Приріст активів обумовлений зростанням коштів та їх еквівалентів на 44424 тис. грн. або на 20662,33%. У структурі активів превалюють оборотні, їх частка зросла у 55,58% до 85,19%, у т.ч. за рахунок грошей та їх еквівалентів – із 1,32% до 67,53%. При цьому частка необоротних активів скоротилася із 44,42% до 14,81%.

Приріст пасивів ПрАТ «Хімпроект» (табл. 2.2) обумовлений зростанням нерозподіленого прибутку на 29929 тис. грн., або на 2300,5%, поточних зобов'язань за товарами, роботами, послугами – на 17729 тис. грн., або на 317,7%, інших поточних зобов'язань – на 7383 тис. грн. У результаті відбулися позитивні структурні зрушення, оскільки частка власного капіталу зросла з 11,65% до 47,85%, або на 36,20%.

Аналіз динаміки та структури пасивів ПрАТ «Хімпроект»

Пасив	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	Абс. приріст	Темп приросту, %
	Тис. грн.					
Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	1	1	1	1	0	0,0
Капітал у дооцінках	396	396	396	396	0	0,0
Нерозподілений прибуток	1301	2218	1823	31230	29929	2300,5
Усього за розділом I	1698	2615	2220	31627	29929	1762,6
Поточні зобов'язання і забезпечення						
за товари, роботи, послуги	5581	9109	1049	23310	17729	317,7
за розрахунками з бюджетом	25	323	159	3435	3410	13640,0
за у тому числі з податку на прибуток	0	247	73	3332	3332	
за розрахунками зі страхування	0	19	57	73	73	
за розрахунками з оплати праці	0	187	224	271	271	
Інші поточні зобов'язання	0	0	14038	7383	7383	
Усього за розділом III	8974	12385	15527	34472	25498	284,13
Баланс	14580	22023	17747	66099	51519	353,35
	Структура, %					
Власний капітал						
Зареєстрований (пайовий) капітал	0,01	0,00	0,01	0,00	-0,01	
Капітал у дооцінках	2,72	1,80	2,23	0,60	-2,12	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	8,92	10,07	10,27	47,25	38,32	
Усього за розділом I	11,65	11,87	12,51	47,85	36,20	
Поточні зобов'язання і забезпечення	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
за товари, роботи, послуги	38,28	41,36	5,91	35,27	-3,01	
за розрахунками з бюджетом	0,17	1,47	0,90	5,20	5,03	
за у тому числі з податку на прибуток	0,00	1,12	0,41	5,04	5,04	
за розрахунками зі страхування	0,00	0,09	0,32	0,11	0,11	
за розрахунками з оплати праці	0,00	0,85	1,26	0,41	0,41	
Інші поточні зобов'язання	0,00	0,00	79,10	11,17	11,17	
Усього за розділом III	61,55	56,24	87,49	52,15	-9,40	
Баланс	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	

Джерело: власні розрахунки

Це свідчить про зростання фінансової стійкості ПрАТ «Хімпроект». Акціонерний капітал підприємства сформований за рахунок емісії акцій простих бездокументарних іменних (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Інформація про випуски акцій ПрАТ «Хімпроект»

Дата реєстрації випуску	Номер свідоцтва про реєстрацію випуску	Найменування органу, що зареєстрував випуск	Міжнародний ідентифікаційний номер	Тип цінного паперу
05.07.2010	75/12/1/10	Луганське територіальне управління Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку	UA4000142822	Акція проста бездокументарна іменна
Форма існування та форма випуску	Номінальна вартість акцій (грн.)	Кількість акцій (штук)	Загальна номінальна вартість (грн.)	Частка у статутному капіталі (у %)
Бездокументарні іменні	10	100	100	100

Джерело: www.smida.gov.ua

Розміщення акцій ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» є приватним. Підприємство не здійснює торгівлю цінними паперами емітента на внутрішніх та зовнішніх ринках, факти лістингу/делістингу акцій емітента на фондових біржах відсутні. Протягом 2019-2022 років. ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» не здійснював додаткової емісії акцій. Вартість чистих активів ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» більша від статутного капіталу, тобто п. 3 ст. 155 Цивільного кодексу України виконується. Розрахункова вартість чистих активів товариства (31627 тис. грн.) перевищує розмір статутного капіталу, що відповідає вимогам частини 3 статті 155 «Статутний капітал акціонерного товариства» Цивільного кодексу України (табл. 2.4). Використана методика розрахунку вартості чистих активів емітента за попередній та звітний періоди відповідно до «Методичних рекомендацій щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств», затверджених рішенням Державної комісії з цінних

паперів та фондового ринку від 17.11.2004 №485.

Таблиця 2.4

Інформація щодо вартості чистих активів ПрАТ «ХІМПРОЕКТ»

Найменування показника	2021	2022	Абс. приріст	Темп приросту, %
Розрахункова вартість чистих активів (тис. грн)	2220	31627	29407	1324,6
Статутний капітал (тис. грн.)	1	1	0	0,0
Скоригований статутний капітал (тис. грн)	1	1	0	0,0

Джерело: власні розрахунки

Визначення вартості чистих активів проводилося за формулою:

$$\begin{aligned} \text{Чисті активи} = & \text{Необоротні активи} + \text{Оборотні активи} - \\ & \text{Довгострокові зобов'язання} - \text{Поточні зобов'язання} - \text{Забезпечення} \\ & \text{наступних виплат і платежів} \end{aligned} \quad (2.1)$$

Різниця між розрахунковою вартістю чистих активів і статутним капіталом на кінець попереднього періоду становить 31626 тис. грн. Вартість чистих активів та розмір статутного капіталу ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» відповідає законодавству.

Усього зобов'язання ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» на кінець 2022 року становлять 34472 тис. грн. (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Інформація про зобов'язання та забезпечення ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» станом на 31.12.2022

Види зобов'язань	Непогашена частина боргу (тис. грн.)	Структура, %
- податкові	3435	9,96
- фінансова допомога на зворотній основі	5678	16,47
- інші зобов'язання та забезпечення	25359	73,56
Усього	34472	100,00

Джерело: власні розрахунки

З них заборгованість перед замовниками за роботи, послуги становила - 23310 тис. грн; заборгованість перед працівниками з оплати праці - 271 тис.

грн.; розрахунки зі страхування - 73 тис. грн.; податкові зобов'язання - 3435 тис. грн.; фінансова допомога на зворотній основі - 7318 тис. грн.; заборгованість по виконавчим документам - 3 тис. грн.; податковий кредит з податку на додану вартість - 3 тис. грн., аванси від покупців - 59 тис. грн.

Станом на 31.12.2022 ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» не має зобов'язань за кредитами банків, за цінними паперами (в т.ч. за облігаціями, іпотечними цінними паперами, за сертифікатами ФОН, векселями та похідними цінними паперами), за фінансовими інвестиціями в корпоративні права.

2.2. Аналіз доходності акціонерного капіталу підприємства

Протягом 2019-2022 років чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 105282 тис. грн., або 787% (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Інформація про фінансові результати ПрАТ «ХІМПРОЕКТ»

Стаття	2019	2020	2021	2022	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	13383	38114	27308	118665	105282	786,68
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(9889)	(33187)	(23776)	(78952)	-69063	698,38
Валовий: прибуток	3494	4927	3532	39713	36219	1036,61
Інші операційні доходи	849	2113	2058	3216	2367	278,80
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	(1173)	(1515)	(1955)	(2269)	-1096	93,44
Адміністративні витрати	(16)	(0)	(169)	(0)	16	-100,00
Витрати на збут	(2486)	(2919)	(1451)	(2856)	-370	14,88
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	668	2606	2020	37804	37136	5559,28
Дохід від участі в капіталі	0	0	24		0	
Інші фінансові доходи	1	82			-1	-100,00
Втрати від участі в капіталі	(0)	(0)	(0)	(5)	-5	
Прибуток оподаткування:	669	2688	2039	37799	37130	5550,07
Податок на прибуток	223	491	311	6831	6608	2963,23
Чистий прибуток	446	2197	1728	30968	30522	6843,50

Джерело: власні розрахунки

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зростає на

69063 тис. грн., або на 698%. У результаті валовий прибуток збільшився на 36219 тис. грн., або на 1036,61%.

Інформацію про рентабельність ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» станом на 31.12.2022 наведено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Інформація про рентабельність ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» станом на 31.12.2022

Стаття	Од. виміру	2019	2020	2021	2022	Абс. приріст	Темп приросту, %
Акціонерний капітал	тис. грн.	1	1	1	1	0	0,0
Власний капітал	тис. грн.	1698	2615	2220	31627	29929	1762,6
Чистий прибуток	тис. грн.	446	2197	1728	30968	30522	6843,5
Рентабельність							
- акціонерного капіталу	%	44600	219700	172800	3096800	3052200	
- власного капіталу	%	26,27	84,02	77,84	97,92	71,65	

Джерело: власні розрахунки

Рентабельність акціонерного капіталу є надзвичайно високою і зросла із 44600% до 3096800%, а власного капіталу – із 26,27% до 97,92%. Операційні витрати підприємства збільшилися на 66636 тис. грн., або на 460%, у т.ч. за рахунок інших операційних витрат – на 61690 тис. грн., або на 740,13% (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Аналіз динаміки та структури операційних витрат ПрАТ «Хімпроект»

Стаття	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	Абс. приріст	Темп приросту, %
1	2	3	4	5	6	7
	тис. грн.					
Матеріальні затрати	143	123	95	111	-32	-22,38
Витрати на оплату праці	3928	5423	8760	8461	4533	115,40
Відрахування на соціальні заходи	1646	1714	2074	1826	180	10,94

Закінчення табл. 2.8

1	2	3	4	5	6	7
Амортизація	424	454	541	689	265	62,50
Інші операційні витрати	8335	29947	8283	70025	61690	740,13
Разом	14476	37661	19753	81112	66636	460,32
	структура, %					
Матеріальні затрати	0,99	0,33	0,48	0,14	-0,85	
Витрати на оплату праці	27,13	14,40	44,35	10,43	-16,70	
Відрахування на соціальні заходи	11,37	4,55	10,50	2,25	-9,12	
Амортизація	2,93	1,21	2,74	0,85	-2,08	
Інші операційні витрати	57,58	79,52	41,93	86,33	28,75	
Разом	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	

Джерело: власні розрахунки

Основу операційних витрат становлять інші операційні витрати, частка яких зросла з 57,58% до 86,33%, у т.ч. за рахунок скорочення питомої ваги витрат на оплату праці – з 27,13% до 10,43%. Чистий прибуток на одну просту акцію збільшився з 4,46 тис. грн. до 309,68 тис. грн., або на 6843,50% (табл. 2.9). Дивіденди не виплачуються.

Таблиця 2.9

Аналіз доходності акцій ПрАТ «Хімпроект»

Показник	Од. виміру	2019	2020	2021	2022	Абс. приріст	Темп приросту, %
Середньорічна кількість простих акцій	шт.	100	100	100	100	0	0,00
Чистий прибуток на одну просту акцію	тис. грн.	4,46	21,97	17,28	309,68	305,22	6843,50
Дивіденди на одну просту акцію	тис. грн.	0	0	0	0	0	

Джерело: власні розрахунки

Чистий рух коштів протягом 2019-2022 років (табл. 2.10) трансформувався з додатного до від'ємного і описується висхідною гілкою параболи (рис. 2.1). Операційна діяльність є основним джерелом притоку коштів, за виключенням 2020 року, найбільший притік мав місце у 2022 році – 55746 тис. грн. Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності у 2019 і 2022 роках був від'ємним і становив відповідно 232 тис. грн. і 980 тис. грн. Притік коштів мав місце у 2021 році у сумі 24 тис. грн. Чистий рух коштів від

фінансової діяльності був від'ємним, за виключенням 2020 року (він становив 11808 тис. грн.)

Таблиця 2.10

Аналіз руху коштів ПрАТ «Хімпроект»

Стаття	2019	2020	2021	2022	Абс. приріст, тис. грн.	Темп приросту, %
Надходження від:						
- реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	21820	25694	31441	118740	96920	444,18
- авансів від покупців і замовників	0	3718	0	0	0	
- від повернення авансів	22	61	9	41	19	86,36
- від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	0	82	0	0	0	
- інші	797	69	2279	137	-660	-82,81
Витрачання на оплату:						
- товарів (робіт, послуг)	(11214)	(31047)	(16573)	(47262)	-36048	321,46
- праці	(3946)	(4930)	(8184)	(7372)	-3426	86,82
- відрахувань на соціальні заходи	(1959)	(1984)	(2164)	(1978)	-19	0,97
- зобов'язань з податків і зборів	(1437)	(1571)	(3185)	(5895)	-4458	310,23
- податку на прибуток	(287)	(101)	(464)	(3572)	-3285	1144,60
- податку на додану вартість	(93)	(118)	(151)	(0)	93	-100,00
- інших податків і зборів	(1057)	(1352)	(2570)	(2323)	-1266	119,77
- інші витрачання	(909)	(39)	(2605)	(665)	244	-26,84
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3178	-9947	1018	55746	52568	1654,12
Інші надходження	0	0	0	2	2	
необоротних активів	(233)	(0)	(0)	(982)	-749	321,46
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-232	0	24	-980	-748	322,41
Отримання позик	0	13812	4273	16076	16076	
Інші надходження	2399	0	0	9	-2390	-99,62
Погашення позик	0	2004	2588	30122	30122	
Сплату дивідендів	(1159)	(0)	(1870)	(982)	177	-15,27
Інші платежі	(4331)	(0)	(0)	(0)	4331	-100,00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-3091	11808	-185	-15019	-11928	385,89
Чистий рух коштів	-145	1861	857	39747	39892	-27511,72
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	14	370	181	1408	1394	9957,14
Залишок коштів						
- на початок року	346	215	2446	3484	3138	906,94
- на кінець року	215	2446	3484	44639	44424	20662,33

Джерело: власні розрахунки

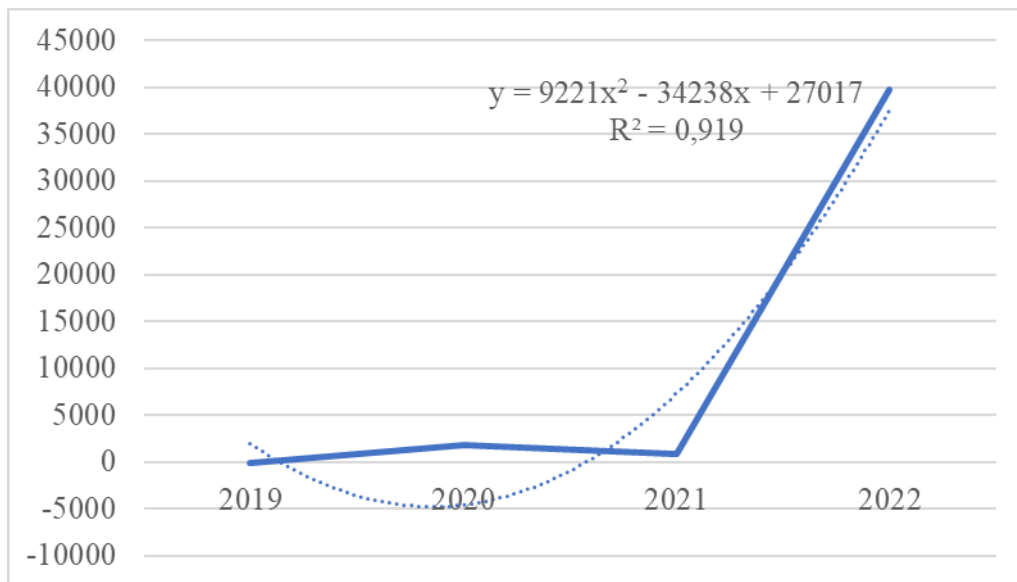

Рис. 2.1 - Чистий рух коштів ПрАТ «Хімпроект» протягом 2019-2022 років

Джерело: власні розрахунки

Одним джерелом надходження коштів є реалізація продукції (товарів, робіт, послуг). Одним джерелом витрачання коштів є оплата товарів (робіт, послуг).

2.3. Шляхи збільшення доходності акціонерного капіталу підприємства в умовах ПрАТ «Хімпроект»

Процес вибору стратегії управління структурою капіталу акціонерних товариств містить такі етапи:

Перший - розпочинається з базового аналізу економічних та фінансових даних підприємства, який включає в себе оцінку фінансового стану, рентабельності, ліквідності та інших ключових показників.

Другий - включає специфічний аналіз структури капіталу підприємства та ефективності управління нею. Це означає оцінку співвідношення між власним та залученим капіталом, аналіз вартості капіталу та ризику, а також прогнозування майбутніх змін, які можуть вплинути на структуру капіталу.

Третій - включає управлінську складову, де приймаються конкретні

управлінські рішення щодо стратегії управління структурою капіталу в частині емісії нових акцій, викупу власних акцій, використання боргових інструментів для фінансування проектів тощо.

Підприємство узагальнює інформацію результатів виконання усіх етапів з метою поєднання її з загально-корпоративною стратегією та встановленими цілями для стратегії управління структурою капіталу. Всі ці кроки допомагають підприємству визначити найбільш вигідну стратегію управління структурою капіталу, що відповідає його потребам та метам.

Розділення процесу вибору стратегії управління структурою капіталу на логічні блоки дійсно допомагає підприємствам систематизувати інформацію та ефективно приймати управлінські рішення. Описана методика спрощує складний процес управління капіталом, дозволяючи крок за кроком аналізувати різні аспекти і враховувати їх в контексті загальних цілей та стратегічних завдань підприємства.

Реалізація етапів методики вибору стратегії управління структурою капіталу включає такі кроки:

- базовий аналіз економічних та фінансових даних - визначення фінансового стану підприємства, оцінка ризиків та можливостей;
- специфічний аналіз структури капіталу та ефективності управління - оцінка поточної структури капіталу, аналіз її ефективності та ідентифікація можливих поліпшень;
- управлінська складова - прийняття конкретних управлінських рішень щодо оптимізації структури капіталу відповідно до стратегічних цілей підприємства;

Встановлення цілей та вибір стратегії управління структурою капіталу є ключовим для ефективного управління фінансами акціонерного товариства. Воно включає в себе ряд дій, які допомагають визначити оптимальну структуру капіталу та забезпечують досягнення фінансових цілей підприємства. Основними етапами пропонуються:

- аналіз поточної структури капіталу, його складу та розподілу у

частині власного і залученого (боргового);

- визначення фінансових цілей, якими можуть бути мінімізація витрат капіталу, максимізація прибутковості для акціонерів або збільшення ліквідності;

- оцінка ризиків, вигід, різних аспектів можливостей, пов'язаних із різними варіантами структури капіталу;

- вибір стратегії на основі аналізу ризиків і фінансових цілей, вибору оптимальної стратегії управління структурою капіталу через зміну співвідношення власного та залученого капіталу, вибір оптимальної комбінації довгострокових і короткострокових джерел фінансування тощо;

- розробка плану впровадження обраної стратегії, визначення кроків, необхідних для досягнення цілей;

- моніторинг ефективності обраної стратегії та її коригування в залежності від змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі акціонерного товариства.

Для акціонерного підприємства процес вибору стратегії управління структурою капіталу є ключовим для досягнення зростання доходності капіталу через реалізацію таких кроків:

- аналіз поточної структури капіталу в частині розподілу між власним та залученим капіталом, визначення співвідношення між акціонерним та борговим капіталом;

- визначення фінансових та стратегічних цілей підприємства у частині максимізації вартості для акціонерів, зменшення фінансового ризику або забезпечення достатнього капіталу для розвитку нових проектів;

- вибір оптимальної стратегії управління структурою капіталу через співвідношення між акціонерним та борговим капіталом, рефінансування існуючого боргу або емісію нових акцій;

- розробка плану впровадження обраної стратегії, включаючи часові рамки, ресурси та відповідальність;

- реалізація запланованих змін в структурі капіталу та процесах

управління відповідно до визначених цілей та стратегії;

- моніторинг та контроль ефективності обраної стратегії через фінансовий аналіз, моніторинг показників ефективності та внесення коректив при необхідності.

Загально-корпоративна стратегія та цілі ПрАТ «Хімпроект» є основою для визначення стратегії управління структурою капіталу. Це означає, що структура капіталу повинна відповідати стратегічним цілям та потребам підприємства на основі реалізації таких етапів:

- аналіз стратегічних цілей та їх впливу на фінансові потреби. Наприклад, якщо ціллю є розвиток нових продуктів або розширення ринків, може бути потрібний додатковий капітал;

- прогнозування фінансових потреб на основі стратегічних цілей та прогнозованих показників, таких як обсяг продажів, витрати на розвиток тощо;

- вибір стратегії управління структурою капіталу на основі залучення нового капіталу, переорієнтації між власним та залученим капіталом або рефінансування існуючого боргу;

- корегування структури капіталу відповідно до обраної стратегії в частині емісії акцій, випуску облігацій або залучення кредитів;

- оцінка ефективності обраної стратегії через моніторинг фінансових показників та аналіз результатів.

- корекція та оптимізація обраної стратегії з урахуванням змін у стратегічних цілях, ринкових умовах та інших факторах.

Зазначені рекомендації дозволять ПрАТ «Хімпроект» ефективно керувати структурою капіталу та досягати встановлених фінансових та стратегічних цілей.

Висновки до розділу 2

1. Протягом 2020-2022 активи ПрАТ «Хімпроект» зросли на 49821 тис.

грн., або на 306%. Приріст активів обумовлений зростанням коштів та їх еквівалентів на 44424 тис. грн., або на 20662,33%. У структурі активів превалюють оборотні, їх частка зросла у 55,58 % до 85,19%, у т.ч. за рахунок грошей та їх еквівалентів – із 1,32% до 67,53%. При цьому частка необоротних активів скоротилася із 44,42% до 14,81%.

2. Приріст пасивів ПрАТ «Хімпроект» обумовлений зростанням нерозподіленого прибутку на 29929 тис. грн., або на 2300,5%, поточних зобов'язань за товарами, роботами, послугами – на 17729 тис. грн., або на 317,7%, інших поточних зобов'язань – на 7383 тис. грн. У результаті відбулися позитивні структурні зрушення, оскільки частка власного капіталу зросла з 11,65% до 47,85%, або на 36,20%. Це свідчить про зростання фінансової стійкості ПрАТ «Хімпроект». Акціонерний капітал підприємства сформований за рахунок емісії акцій простих бездокументарних іменних.

3. Розміщення акцій ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» є приватним. Підприємство не здійснює торгівлю цінними паперами емітента на внутрішніх та зовнішніх ринках, факти лістингу/делістингу акцій емітента на фондових біржах відсутні. Протягом 2019-2022 років. ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» не здійснював додаткової емісії акцій. Розрахункова вартість чистих активів товариства (31627 тис. грн.) перевищує розмір статутного капіталу, що відповідає вимогам частини 3 статті 155 «Статутний капітал акціонерного товариства» Цивільного кодексу України.

4. Протягом 2019-2022 років чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 105282 тис. грн., або 787%. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зросла на 69063 тис. грн., або на 698%. У результаті валовий прибуток збільшився на 36219 тис. грн., або на 1036,61%. Рентабельність акціонерного капіталу є надзвичайно високою і зросла із 44600% до 3096800%, а власного капіталу – із 26,27% до 97,92%. Операційні витрати підприємства збільшилися на 66636 тис. грн., або на 460%, у т.ч. за рахунок інших операційних витрат – на 61690 тис. грн., або на 740,13%.

5. Основу операційних витрат становлять інші операційні витрати, частка яких зросла з 57,58% до 86,33%, у т.ч. за рахунок скорочення питомої ваги витрат на оплату праці – з 27,13% до 10,43%. Чистий прибуток на одну просту акцію збільшився з 4,46 тис. грн. до 309,68 тис. грн., або на 6843,50%. Дивіденди не виплачуються.

6. Чистий рух коштів протягом 2019-2022 років трансформувалася з додатного до від'ємного і описується висхідною гілкою параболи. Операційна діяльність є основним джерелом притоку коштів, за виключенням 2020 року, найбільший притік мав місце у 2022 році – 55746 тис. грн. Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності у 2019 і 2022 роках був від'ємним і становив відповідно 232 тис. грн. і 980 тис. грн. Притік коштів мав місце у 2021 році у сумі 24 тис. грн. Чистий рух коштів від фінансової діяльності був від'ємним, за виключенням 2020 року (він становив 11808 тис. грн.). Одним джерелом надходження коштів є реалізація продукції (товарів, робіт, послуг). Одним джерелом витрачання коштів є оплата товарів (робіт, послуг).

7. Запропоновані етапи оптимізації структури капіталу дозволяють ефективно встановити цілі та вибрати стратегію управління структурою капіталу, що відповідає потребам та цілям акціонерного товариства. Докладне розглядання кожного етапу дозволяє зрозуміти, як підприємство аналізує свою ситуацію, враховує можливості та ризики, і відбирає оптимальну стратегію управління капіталом, спрямовану на максимізацію ефективності та стимулювання розвитку.

ВИСНОВКИ

1. Акціонерні товариства можуть бути поділені на дві основні категорії в залежності від того, які обмеження чи вимоги стосовно обміну акціями та публічності вони мають: Публічні акціонерні товариства, відомі також як «публічно торгові», випускають публічні акції, які можуть бути вільно купуватися та продаватися на відкритому ринку. Вони підлягають більш строгим регулюванням щодо фінансової звітності, дисципліни на ринку та іншим аспектам корпоративного управління. Приватні акціонерні товариства не видають публічних акцій і зазвичай мають обмежене коло акціонерів. Акції приватних акціонерних товариств можуть бути продані тільки обраним особам або групам інвесторів, і не торгуються на відкритому ринку. Приватні акціонерні товариства часто мають більшу гнучкість управління та меншу кількість вимог до звітності порівняно з публічними компаніями. Визначення типу акціонерного товариства встановлюється у його статуті або установчих документах, і це визначає рівень регулювання, зобов'язань перед акціонерами та публікою інформації.

2. Процес формування структури акціонерного капіталу є складним та вимагає високого рівня уваги і відповідальності з боку управління підприємством. Формування структури капіталу враховує вплив різноманітних факторів, таких як фінансовий стан акціонерного товариства, ринкові умови, рівень боргових зобов'язань, потреби в інвестиціях, податкова політика та інші. Кожен з цих факторів має значний вплив на кінцевий результат у частині доходності акціонерного капіталу.

3. Управління структурою капіталу вимагає не лише урахування поточних потреб компанії, але і розгляду довгострокових перспектив та цілей. Це означає, що рішення, прийняті щодо структури капіталу, повинні сприяти досягненню стратегічних цілей компанії на тривалий термін. Управління структурою капіталу має бути спрямоване на максимальне задоволення інтересів різних учасників акціонерного товариства, таких як

акціонери, кредитори, управлінський персонал та інші зацікавлені сторони. Це вимагає балансування різних потреб та ризиків.

4. Формування структури капіталу також пов'язане з управлінням ризиками. Важливо розуміти потенційні ризики, пов'язані з кожним типом капіталу та його співвідношенням, і розробляти стратегії їх управління. Отже, враховуючи всі ці складнощі, управління формуванням та оптимізацією структури акціонерного капіталу вимагає глибокого аналізу, стратегічного мислення та уважного планування.

5. Об'єктом кваліфікаційної роботи є ПрАТ «Хімпроект», зареєстроване 10.01.1996. Протягом 25 років акціонерне товариство розробило понад 100 різних за складністю проектів. Частина їх реалізована разом з іноземними акціонерними товариствами. Співробітниками ПрАТ «Хімпроект» є інженери-проектувальники різних спеціалізацій, які мають значний досвід і випускають якісну проектну продукцію, вирішують проектні завдання, підбираючи оптимальний варіант виконання технічного завдання Замовника. Завдяки наявності високопрофесійної команди та злагодженій роботі провідних фахівців у галузі проектування ПрАТ «Хімпроект» здобуло репутацію надійного партнера.

6. ПрАТ «Хімпроект» має у своєму розпорядженні сучасну матеріально-технічну базу, необхідну для випуску якісної проектною продукції. Адреса: 02232, вул.Пухівська 1А, м. Київ, Київська обл., Україна. Основний вид діяльності – 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

7. Протягом 2020-2022 активи ПрАТ «Хімпроект» зросли на 49821 тис. грн., або на 306%. Приріст активів обумовлений зростанням коштів та їх еквівалентів на 44424 тис. грн.. або на 20662,33%. У структурі активів превалюють оборотні, їх частка зросла у 55,58 % до 85,19%, у т.ч. за рахунок грошей та їх еквівалентів – із 1,32% до 67,53%. При цьому частка необоротних активів скоротилася із 44,42% до 14,81%.

8. Приріст пасивів ПрАТ «Хімпроект» обумовлений зростанням нерозподіленого прибутку на 29929 тис. грн., або на 2300,5%, поточних зобов'язань за товарами, роботами, послугами – на 17729 тис. грн., або на 317,7%, інших поточних зобов'язань – на 7383 тис. грн. У результаті відбулися позитивні структурні зрушення, оскільки частка власного капіталу зросла з 11,65% до 47,85%, або на 36,20%. Це свідчить про зростання фінансової стійкості ПрАТ «Хімпроект». Акціонерний капітал підприємства сформований за рахунок емісії акцій простих бездокументарних іменних.

9. Розміщення акцій ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» є приватним. Підприємство не здійснює торгівлю цінними паперами емітента на внутрішніх та зовнішніх ринках, факти лістингу/делістингу акцій емітента на фондових біржах відсутні. Протягом 2019-2022 років. ПрАТ «ХІМПРОЕКТ» не здійснював додаткової емісії акцій. Розрахункова вартість чистих активів товариства (31627 тис. грн.) перевищує розмір статутного капіталу, що відповідає вимогам частини 3 статті 155 «Статутний капітал акціонерного товариства» Цивільного кодексу України.

10. Протягом 2019-2022 років чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) збільшився на 105282 тис. грн., або 787%. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зросла на 69063 тис. грн., або на 698%. У результаті валовий прибуток збільшився на 36219 тис. грн., або на 1036,61%. Рентабельність акціонерного капіталу є надзвичайно високою і зросла із 44600% до 3096800%, а власного капіталу – із 26,27% до 97,92%. Операційні витрати підприємства збільшилися на 66636 тис. грн., або на 460%, у т.ч. за рахунок інших операційних витрат – на 61690 тис. грн., або на 740,13%.

11. Основу операційних витрат становлять інші операційні витрати, частка яких зросла з 57,58% до 86,33%, у т.ч. за рахунок скорочення питомої ваги витрат на оплату праці – з 27,13% до 10,43%. Чистий прибуток на одну просту акцію збільшився з 4,46 тис. грн. до 309,68 тис. грн., або на 6843,50%. Дивіденди не виплачуються.

12. Чистий рух коштів протягом 2019-2022 років трансформувалася з додатного до від'ємного і описується висхідною гілкою параболи. Операційна діяльність є основним джерелом притоку коштів, за виключенням 2020 року, найбільший притік мав місце у 2022 році – 55746 тис. грн. Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності у 2019 і 2022 роках був від'ємним і становив відповідно 232 тис. грн. і 980 тис. грн. Притік коштів мав місце у 2021 році у сумі 24 тис. грн. Чистий рух коштів від фінансової діяльності був від'ємним, за виключенням 2020 року (він становив 11808 тис. грн.). Одним джерелом надходження коштів є реалізація продукції (товарів, робіт, послуг). Одним джерелом витрачання коштів є оплата товарів (робіт, послуг).

13. Запропоновані етапи оптимізації структури капіталу дозволяють ефективно встановити цілі та вибрати стратегію управління структурою капіталу, що відповідає потребам та цілям акціонерного товариства. Докладне розглядання кожного етапу дозволяє зрозуміти, як підприємство аналізує свою ситуацію, враховує можливості та ризики, і відбирає оптимальну стратегію управління капіталом, спрямовану на максимізацію ефективності та стимулювання розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабаєв В. М., Чех Н. О. Аналіз результативності використання капіталу акціонерних товариств будівельної галузі України. *Технологический аудит и резервы производства*. 2016. № 4(5). С. 17-21.
2. Баюра Д. О., Сахарук Б. С. Оцінка ефективності структурування акціонерного капіталу вітчизняних автомобілебудівних підприємств. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2019. Вип. 5. С. 6-14.
3. Баюра Д., Сахарук Б. Діагностування впливу зовнішнього середовища на структуру акціонерного капіталу підприємств автомобілебудування України. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 4. С. 78-86.
4. Березюк К. М. Управління акціонерним капіталом підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 10. С. 95-98.
5. Бондаренко Н. М., Безкоморна О. Д. Власний капітал в обліковій політиці акціонерних товариств. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Економіка*. 2015. Т. 23, вип. 9(3). С. 210-217.
6. Волошко Н. О. Акціонерний капітал в системі регулювання корпоративних відносин. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 41. С. 88-93.
7. Гарагонич О. В. Емісія акцій у разі збільшення статутного капіталу акціонерного товариства. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2015. № 5. С. 102-116.
8. Гарагонич О. В. Формування статутного капіталу акціонерних товариств. *Вісник Академії адвокатури України*. 2015. Т. 12, № 3. С. 30-38.
9. Гарагонич О. Збільшення статутного капіталу акціонерних товариств. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 8. С. 26-32.

10. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2023 № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15?find=1&text=%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3#w1_38
11. Давиденко Н. М. Фінансовий леверидж в оптимізації структури капіталу акціонерних товариств. *Агросвіт*. 2015. № 1. С. 10-13.
12. Ємельянова Л. О. Складові інституційних реформ у контексті формування акціонерного капіталу в країнах із перехідною економікою. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6(1). С. 120-125.
13. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> .
14. Кваша О. В. Акціонерний капітал як економічна категорія. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 25(1). С. 103-107.
15. Кваша О. В. Особливості управління капіталом в акціонерних товариствах Бізнес Інформ. 2021. № 2. С. 266-273.
16. Косова Т. Д., Деєва Н. Е. Фінансові механізми оцінки вартості капіталу акціонерного товариства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 30(2). С. 80-84.
17. Лазорчин В. А., Шапка В. О. Структурна побудова системи управління акціонерним капіталом підприємства. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Т. 5, № 4. С. 346-353.
18. Мастюк Д. Методичний інструментарій оцінювання ефективності управління структурою капіталу акціонерних товариств. *Схід*. 2018. № 1. С. 5-12.

19. Мастюк Д. О. Методичні засади вибору стратегій управління структурою капіталу акціонерних товариств. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Вип. 4. С. 76-81.

20. Мастюк Д. О. Науково-методичний підхід до вибору стратегій управління структурою капіталу акціонерних товариств. *Бізнес Інформ*. 2018. № 1. С. 332-338.

21. Мастюк Д. О. Організаційне забезпечення процесу запровадження стратегій управління структурою капіталу акціонерних товариств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 17(1). С. 158-166.

22. Мельник Т. Г., Димніч В. В. Особливості обліку власного капіталу в акціонерних товариствах. *Молодий вчений*. 2018. № 3(2). С. 665-669.

23. Михайленко О. В., Шевченко О. М., Шапошник Т. В. Управління акціонерним капіталом підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 1(2). С. 58-64.

24. Пермінова С. О., Глушко Ю. С. Особливості внесення майнових прав інтелектуальної власності до статутного капіталу акціонерного товариства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2016. Вип. 21(2). С. 89-92.

25. Петруня Ю. Є. Формування та відтворення акціонерного капіталу: механізми управління та суперечності. *Академічний огляд*. 2015. № 1. С. 18-22.

26. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> .

27. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

28. Подмешальська Ю. В. , Прокопенко А. Ю. Удосконалення обліку та аудит доходів від реалізації готової продукції в умовах використання інформаційних систем та технологій. *Агросвіт*. 2021. № 12. С. 71-81.

29. Приходько М. , Белозерцев В. С., Харакоз Л. В. Документування обліку витрат виробництва готової продукції на промисловому підприємстві. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 2. С. 166-169.

30. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 % 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>

31. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. % 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

32. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

33. Про валюту і валютні операції: Закон України от 21.06.2020р. % 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/247319?find=1&lang=ru&text=%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA#Text>

34. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 % 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

35. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів: Закон України від 19.06.2020. % 738-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20#n2>

36. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2019 % 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

37. Процик О. О., Сологуб С. Л. Удосконалення формування капіталу акціонерного товариства за рахунок планування. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 1. С. 62-67.

38. Сахарук Б. С. Дослідження підходів до визначення економічної сутності поняття акціонерного капіталу підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 18(3). С. 50-54.

39. Сахарук Б. С. Зарубіжний досвід функціонування механізму ефективного структурування акціонерного капіталу автомобілебудівних підприємств. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2018. Вип. 1. С. 229-240.

40. Сахарук Б. С. Теоретичні основи формування акціонерного капіталу. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2017. Т. 22, Вип. 6. С. 110-114.

41. Сахарук Б. С. Удосконалення підходу до формування механізму забезпечення ефективності структурування акціонерного капіталу підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 27(2). С. 22-26.

42. Сахарук Б. С. Фактори впливу на структуру акціонерного капіталу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2018. Вип. 29(2). С. 20-23.

43. Стащук О. В. Управління структурою капіталу в системі фінансової безпеки акціонерного товариства. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2016. Вип. 5. С. 86-91.

44. Туркот О. А., Рурак В. С. Щодо джерел і порядку формування статутного капіталу акціонерного товариства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2017. Вип. 4. С. 153-161.

45. Фатюха Н. Г., Маркін Є. Є. Аналіз руху прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_10_47